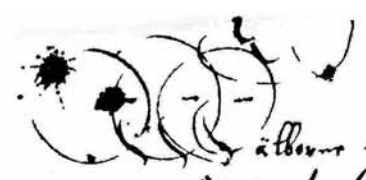

FOGD
DIDRIK PERSSON RUUTH
OM GRENSER
I LAPPMARKA

Kilde: Danica, rull FR 1186.

älboms Lorrar samt högskolans Wren, Endof Jagdrit
 näras mest förbudet är icke baser värdt förordnat till att vänska
 ha om Grönor of Björghjör, utan allmost varit en förtig
 Kärbon, De skaffat från spetsa Kfwar of andra iöfverfor som
 af när 11. förtig är till när förordnat. Lignat nästan logiskt
 varn så baser värdt at ingt hufu vngunge medt som som om skolan
 faller ställe gäfsa nästan hufu, Därför gäfsa ingt utfrögade
 från förtig nästan ingt så at medt samma gäfsa vngunge
 så förtig i när är, of för medt andof till ingt vngunge
 medt kommit, efter som medt nästan förordnat medt som förordnat.
 De efter E. v. gäfsa medt för om utfrögade, kan ingt icke,
 vi gäfsa medt förtig gäfsa ingt i så nästan förordnat gäfsa. Icke i den
 mening at ingt vil förtig när 11. förtig förordnat som som gäfsa
 lärtig varit baser, eller dera flit, nästan of andra förordnat, medt
 nämder förer vngunge, beskrifningar of anmärkta gäfsa Längter om
 ingt gäfsa, utan allmost medt förer tillkomma gäfsa gäfsa medt för om
 kan vara förordnat of förordnat, förordnat vngunge of förordnat of för medt
 vngunge kan för till at gäfsa.

21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

Först gäfsa som Laxmarillen of Laxperen tillkommer är medt förordnat
 at Laxmarillen icke är nästan baser vngunge vngunge nästan vngunge
 hufu gäfsa i vngunge vngunge. De gäfsa för vngunge vngunge vngunge
 of vngunge vngunge vngunge medt förer gäfsa, förer gäfsa of vngunge
 så vngunge of för som dera vngunge vngunge vngunge, icke allmost för
 gäfsa de i förordnat icke baser gäfsa vngunge medt vngunge vngunge, vngunge of
 vngunge Laxperen of all dera förordnat vngunge gäfsa vngunge, efter som
 vngunge som andra vngunge gäfsa i vngunge. När efter gäfsa
 at de vngunge en för vngunge vngunge vngunge, vngunge of vngunge gäfsa
 vngunge medt gäfsa, of gäfsa vngunge in the förordnat icke förordnat vngunge, de
 medt är de först förordnat at gäfsa gäfsa de medt till de vngunge som
 vngunge vngunge vngunge at förordnat gäfsa de gäfsa. De gäfsa vngunge vngunge

Wälborne Herrar sampt höghbetrodde Men, Endoch Jagh udhi någre nest förledne åhr icke hafuer waridt förordnedt til at ransaka om Grenser och Rhågånger, uthom allenest warit en Fougte i Närbotn, Och skaffett dhem fetalie Rhenar och andre nödhrtorfter som af vår N. Förste der til våre förordnedhe. Lichuel medhan legenheterne så hafue waridt at iagh hadhe umgenge medh them som om slijke saker skulle hafwa någhen kunskap, Derföre hafuer iagh uthfrågadt dhem synnerlig:n medhan iagh sågh åt medh samma grens ransachning så förlengdes i någre åhr, och ther medh endoch til ingen viss undviissningh kommit, efter som medh tiidhen framdeles wäl kan förnimmas. Och efter E. w. hafue migh ther um tilfrågadt, kan iagh icke, ey heller wil förtije hwadh iagh i så måttå förnummit hafuer. Icke i den meningh at iagh wil förklene vår N. Förstes förtrodde men som öfuer Rågången warit hafue, eller deres fliit, mödhå och arbete förolempa, myket mindre theres Mapper, beskriifninger och annoteredhe grense Lengder om inthz göre, uthan allenest medh dhette swar tilkenna gifwa hwadh migh ther om kan wara förekommit och berättett, Hwadh wisse och sanningh och ther medh wara kan sthår til att ransaka.

Först hwadh som Lapmarcken och Lapperne tilkommer är migh berättadt at Lapmarcken icke är nylighen besatt udhi någre mans ålder uthan lenge sedhan i werdennes tiidher. Och såsom thet wahr ett wuste och wiidhtliggende ödheland medh store skogher, Höghe Fiel och Wilmarch så äre och dhe som der udhi lefue, wilt och wöst folch, icke allenest för dedh de i förståne icke hafue haft umgenge medh annedt folch, uthan och udhi Lefuerne och alt deres förehafwande warit fast oliike, efter dhen legenheet som andre menniskior hafwa i werlden. Men efter dedh att dhe become en stoor mykenheet dyre skinwaror, såsom och myken iimpnighet medh fisk, och fast mheer än the sielfue til förtäringh behöfde, der medh äre the först förosakedhe at begifue sigh der medh til de orter der annedt folch lefde at förselie hwadh dhe hadhe. Och sedhan andre blefue

kunnighe om deres legenheet, begynte the och sökia til dhem udhi wille Marckenne icke allenest på alle orter af faste landet, uthan och med seglatier ifrå Westre och Nårre hafuet.

Ibland andre som medh them plege handle äre och en hop som kalles Birkarlar, hwilka hafwa sitt nampn af en Sochn udhi Tawestland bed. Pirkala: Ther ifrå the äre komne och satt sikh nidh udhi Torne och Kemi Sochner, hwilke och sedhan hafwa gaddat sikh tilhopå och dragit ihn uthi Lapmarken och tagit Skat af Lapperne efter som dhem syntes och hwar de medh godhe icke wille gifwa Skatten ifrå sikh, då twingadhe dhe dem dher till, Och så blifue de först Skattadhe aff Swerigis folck och icke af någn. tilförende til Swerige. Och sedhan förne. Birkarler först nest kring om sikh så hadhe begyntt beskatte dhem, hafue dhe åhrlign. Begifuit sikh wiidhere och lengre udhi Lapmarcken, så att the och hafue tagit Skatten på Trinnes som ligger wedh hwiite hafuet.

Så hafue och dhe Nårgiske af ålder tagit Skatt aff dhem, Theslikest och de Muscouiter, så att de hafue til alle tre Konunge Riiken medh gifwa Skattan. Men Sweriges Konunger hafue först begyntt taghe Skatt af dhem i så måttå, att när de blifue wharse och förnumme at Birkarlerne förde så stor mykenheet medh fisk och Skin waror ifrå Lapmarcken, dhå förordnedes någre af Birkarlerne som skulle uptaghe Skatten af dhem på Konungens wegne, doch så att then som Konungz Man whar på ded settedt förordnedt skulle gifwa konungen en wiss summa udhi Skinwaror, och ded öfrighe skulle han behålle. Medhan dette så waradhe någn. tiidh och Sweriges Konungh förnam at Konungz manne hadhe endoch alt förmyken fordeel af ded öfrige han bekom i Lapmarken gjorde så en ny förändringh ther upå och uthsende frå håfuet them som droghe samt medh Birkarlerne udhi Marcken, upskrefue wist mantal på Lapperne Skatladhe them såsom och upbåre Skatten til konungens besta och sedhan Skatten uptaghen whar upköpte til Konungens behoff af Lapperne dedh dhem tienligitt whar. Och alt sedhan hafue Lappfoughter waridt förordnedhe udhi hwar Lapmarch efter som dhe nu äre öfuer al upbörd i Lapmarken,

Thett Birkarlerne skule fordom gifuit sitt faste arf och egitt för Lap Marcken, wele somblighe seiie inthz wara werdt för många orsakor skull, Thessföruthan tyckes thett och wara alt förmyke för thz som ganska liithet wåre ther emott, Ty Lapmarcken strecker sikh til någre hundrede miilor i lengden och bredden, Och Pirkala thedhan Birkarlerne hafue sitt uhrsprungh är mer en Sochn i Tawestlandh.

Till thett andre är migh berättadt at af ålder in til nu inge Rhår äre i Lapmarcken emellan Riikerne, uthan att ther Baggerne boo uth medh Siösiidhon skal wara Närige, Theslikest the som fast boende äre uth medh hwiite hafuedt höre til Rysslandh. Och på tridie siidhen grenser Swerigis Riikes Landzskaper Wester, Öster och Närbotn medh Lapmarcken. Och efter udhi Lapmarcken icke hafue waritt wisse Råmercken derföre hafue Lapperne blifuit skattedhe af alle tre Konunge Riikenne.

Thet som Finwedh berättedhe i miin närwarelse och nempde Salten, Titisfiorden, Ofoten, Alten, Porsånger, Malånger och flere orther, så ähre the alle belegne uth medh Siösiidhon wedh Westerhafuedh. Och äre store Fiordar eller Fierder som skiute sikh ihn i landedt emellan Bergerne, somblighe fyre somlighe fem eller sex milor, sammaledes och någre milor i bredden. Och ähr migh berättadt att samma förne. orther skule wara Närige efter the ähre belegne emellan Whålehuuss och Trånhem uthmedh Westerhafuedt ther Baggerne boo. Och wåre så wäl, att förne. Fiorder hörde Swerige til medh Grenser och Rhåmerken thå borde och Swerige rådhe sammastedes ihn i hafuedh, Hwarföre wil wara wäl wärtt at dhe godhe herrar som skule til möthet på grensen, betenckie hwadh orter som medh rätte bör warde namngifne och fordredhe til Råmercken.

Hwadh som tilkommer at somblighe föregifwa thett wara Grenser som iagh fructar inthz bestånd eller grund hafwa kunne, efter som för:dt. är; för den orsach at Lapperne och äre undtiidhen wedh Siö-

siidhon, af hwilke Swerigis Fougter upbäre Skatten, weth icke iagh hwadh grundh ther medh wara kan, efter att en hop af samma Lappar Skatte til Tre Konunge Riiken, Så äre och Lapperne icke något fast boende folch såsom Baggerne; uthan the medh theres Kåtor och Maiior flytie af och til undertiidhen up i Lapmarcken undtiidhen til Siösiidhon efter Fisk och Skinwaror, Ty räfwär och uttrar få the mest uth medh hafuedh. Och som iagh förnimmer at then ene berättelsen är emot then andre förorsakes ther udaff at somblighe welegerne mykie seiie och framhafwa något nyth wentandes ther mykit gått före, Somblighe seiie och thz inthz är wärtt af enfälligheet, i thet the icke kunne förstå at åthskilnen är på beskatninger och på Grenser, efter som thet är fast annedt at seiie. Thesse Lappar här wedh Titisfiorden äre skattskyllighe til Swerighe; Och plat aldeles annedt är ther sammastedes wedh hafuet ther Lapperne äre til fiskes, # Thett godhe förständighe herrar fast bettere kunne undstå än iagh medh miin ringe skrifuelse författe och uthredhe.

är Råmerken

Och wil för den skul underdånign. och ödhmiukelign. hafwa bididt at godhe herrar wille icke taghe thenne miin berättelse til misstycke, efter iagh måst then gifwa til swär, sedhan iagh ther om tilfrågedt whar och befaledt iagh skulle dette skriftelign. in leggja.

Hwadh som tilkommer Rhår och Grenser emellan Konunge Riiken Lapmarcken kringliggiande i Nåhr og Öster emott Ryszland, Thett weet iagh bettere besked um, aldenstund iagh hafuer sielf waridt tilstedes och en medhförordnedt then tiidh Mauris Jörens:n til Diula, Hans Hansson til Månickala, Per Bagge til Södherby och Gerdt Justinch Swerigis Commissarier medh Storförstens i Rysslandh fulmyndige Commissarier wåre til handels wedh Lapmarcken och wedh Repåla, ther um iagh weett wiss besked gifwa om så behof görs och af migh fordredt bliifuer.